

«L'ÀNIMA DELS OBJECTES». Ressenya de Jordi Puntí sobre *Llauners*, de Paul Harding, per al diari *El Periódico*

El tòpic diu que uns segons abans de morir desfilirà davant dels nostres ulls un repàs de tot el que hem viscut, com una pel·lícula de records que ens ha de confortar davant el viatge final. Que se sàpiga, ningú ha tornat de l'altra banda per explicar si això passa de debò, i sembla més plausible la idea que els moments finals es redueixen a una desintegració del món que ens envolta, un en-runament que acabarà en el no-res. L'inici poderós de *Llauners*, de Paul Harding (EUA, 1967) sembla que anunciï una aproximació semblant: «George Washington Crosby va començar a patir al·lucinacions vuit dies abans de morir». A continuació llegim la descripció de l'ensulsiada de tot el que envolta el protagonista: «Es va imaginar què veuria, com si l'ensorrament hagués succeït de debò: el sostre de la sala, ara dos pisos més amunt, un embut irregular de taulons esberlats, tubs de coure blegats i cables elèctrics que recorrerien les parets i que com venes tallades apuntarien cap a ell, al centre de tot aquell sobtat desgavell».

Partint d'aquesta desfeta, la novel·la es converteix en una evocació de la vida del protagonista a través de diversos episodis, com si amb el record es pogués apuntalar i frenar la destrucció. No és una memòria apressada i contra rellotge, sinó que per virtut de l'estil esdevé una narració detinguda, exacta, poètica, que prova de fixar el temps a través dels detalls i l'ànima de les coses, com aquells pintors que saben extreure l'alè vital d'una simple natura morta: un gerro, un mirall, un banjo, una estàtua de Cristòfol Colom comprada qui sap on...

Llauners se situa a Nova Anglaterra. George Washington Crosby és al menjador de casa seva, ajagut en un llit d'hospital, atès per la seva família. El narrador va comptant les hores que li queden per morir i, amb elles, es desgranen episodis diversos de la seva vida. Paral·lelament, gairebé com un contrapunt, els seus records s'alternen amb la vida del seu pare, Howard Aaron. Són dues existències entrelaçades per la via sanguínia, malgrat les diferències. Mentre descobrim instants de la infantesa de George Washington a Maine, o de la seva passió per arreglar rellotges, sabem que Howard era un llauner que passava pels pobles amb un carro, per vendre tota mena d'objectes, i fer-se amb la gent més peculiar. També sabem que pateix atacs d'epilèpsia. Un dia, quan la seva dona vol internar-lo per tractar-li la malaltia, Howard abandona la família i no el veuen mai més. Gràcies al narrador, les dues vides s'equilibren sense saber-ho: la quietud de George al llit, o davant d'un rellotge aturat, s'adiu amb el moviment de Howard.

UN PULITZER QUE VA SORPRENDRE

L'any 2010, *Llauners* va guanyar el Pulitzer de ficció. Va ser un premi del tot inesperat: era el primer llibre de Paul Harding i a més a més l'havia publicat en una editorial independent i minoritària. La novel·la, tanmateix, confirma el bon ull del jurat. Paul Harding escriu des de la tradició, amb una prosa clàssica que no defuig la pinzellada extravagant -a l'ombra d'Emily Dickinson, posem, o més recentment de Marilynne Robinson-, i sap jugar amb el ritme de la història. Mitja vida es descriu en un paràgraf, i un instant de misteri sentimental pot allargar-se durant tres pàgines extàtiques. Una autèntica delícia.

